

Handledning 1

Lagrum

I många sammanhang behöver man hänvisa till en viss del av lagen som rör en specifik fråga, vilket kallas **lagrum**.

Lagrum kan anges med kapitel-nummer, lagparagraf, stycke i paragrafen och punkter i stycket, t.ex.:

23 kap. 3 § andra stycke rättegångsbalken (1942:740)

23:3 st 2 RB

Alla lagar har inte kapitelindelning och alla paragrafer har inte stycken och punkter. Ett lagrum kan således ibland bara anges med lagar och ett paragraf nummer, t. ex.

19 § polislagen

19 § PL

Leta efter i lagboken/lagtext. Vilket brott gömmer sig bakom följande lagrum?.

I 8 kap. 5 § brottsbalken BrB och i 8 kap. 6 § BrB eller 8:6 BrB

-Rån

-Grovt rån

Vilket förbud regleras i 2 kap. 4 § regeringsformen?

- Förbud för dödstraff

(Rätten till skydd mot påtvingat kroppsligt ingrepp).

Viktiga begrepp

Brott: en handling som av lagstiftare har ansetts vara så straffvärd att den har kriminaliserats, dvs, belagts med straff (BrB 1 kap. 1 §).

Straffrätt är en del av den offentliga rätten. Det är endast staten som har rätt att straffa.

Straffrätten **funktion:**

- Preventiv funktion: förebygga brott.
 - Allmän prevention: Påverka människor handlingssätt, så att de avhåller sig från att utföra brott.
 - Individuell prevention: avhålla den enskilde brottslingen från att begå nya brott.
- Att ge brottsoffret upprättelse.

Straffrätten

Den del av juridiken som avhandlar BROTT och deras PÅFÖLJDER. Regleras i huvudsak i BROTTSBALKEN, BRB, som innehåller den ALLMÄNNA STRAFFRÄTTEN

- Till detta tillkommer SPECIALSTRAFFRÄTTEN som regleras utanför BRB

OBS att inte sammanblandas med "straffrättens allmänna del" som avser straffrättens gemensamma regler respektive straffbuden (dvs påföljder)

BROTTSBALKEN, BRB....

- Är en LAG och i den finns således:
- STRAFFRÄTTENS ALLMÄNNA DEL; övergripande straffrättsliga principer (gemensamma regler inkluderat även specialstraffrätten)
- PÅFÖLJDSSYSTEMET; val av brottspåföljd (gemensamma regler inkluderat även specialstraffrätten).
- BROTTSKATALOGEN; en uppräkning över viktiga brottstyper. Brotten som beskrivs i BRB tillhör den allmänna straffrätten
- Till detta tillkommer således SPECIALSTRAFFRÄTTEN vars reglering återfinns utanför Brottsbalken

Brottskatalogen

Brott mot person

3 kap. – Brott mot liv och hälsa

4 kap. – Brott mot frihet och frid

(...)

6 kap. – Sexualbrott

(...)

Förmögenhetsbrott

8 kap. – Stöld, rån och andra tillgreppsbrott

9 kap. – Bedrägeri och annan oredlighet

10 kap. – Förskingring, annan trolöshet och mutbrott

(...)

12 kap. – Skadegörelse m.m.

Brott mot allmänheten

13 kap. – Allmänfarliga brott

14 kap. – Förfalskningsbrott

15 kap. – Mened, falskt åtal och annan
osann utsaga

Brott mot staten

16 kap. – Brott mot allmän ordning

17 kap. – Brott mot allmän verksamhet

(...)

(...)

Brottsbalkens systematik - Tre avdelningar

1a avdelningen: Allmänna bestämmelser

1 kap: definitioner om brott eller påföljder.

2 kap: tillämplighet av svensk lag

2a. avdelningen: Om brotten

- t.ex.
- 3 kap om brott mot liv och hälsa
 - 9 kap om bedrägeri och annan oredlighet.

3e. avdelningen: Om påföljderna

- t. ex.
- 25 kap om böter
 - 26 kap om fängelse
 - 27 kap om villkorlig dom

Andra avdelningen

”Brottskatalogen” kap 3-22

Fyra brottsgrupper

Brott mot person – 3-7 kap

Förmögenhetsbrott – 8-12 kap

Brott mot allmänheten – 13-17 kap

Brott mot staten – 18-22 kap

Osjälvständiga brottsformer – 23 kap

t.ex. försök eller förberedelse

Ansvarsfrihet – 24 kap

t.ex. nödvärn eller nöd

Systematiken i brottskatalogen (kap 3-22)

- Varje kapitel innehåller 5 – 17 paragrafer.
- Varje kapitel är uppbyggt på likartat sätt.
 - Inleds med beskrivningar av ett eller flera ”**normalfall**”.
 - Därefter kommer beskrivningar av omständigheter som kan göra brottet ”**ringa eller grovt**”
 - Vårdslöshetsbrott kommer bland de sista paragraferna.
 - Bestämmelser angående försök och förberedelse kommer oftast sist eller näst sist.
 - Ev. regler för åtal, åtalsprövning kommer oftast sist.

Paragrafernas systematik i brottskatalogen (kap. 3 – 22)

Den som olovligen tager vad annan tillhör med uppsåt att tillägna sig det, dömes, om tillgreppet innebär skada, för *stöld* till fängelse i högst två år.

Brottsbeskrivningen: i denna del av bestämmelsen finns de olika rekvisiten för brottet, dvs vad som krävs för att brottet ska anses föreligga.
Ex. *ta vad annan tillhör med vilja att tillägna sig det och om tillgreppet innebär skada.*

Skuldkravet: Ex. *tillägnelseuppsåt.*

Rubriceringen: vad man kallar brottet, namnet på brottet. *Ex. stöld*

Straffskalan. *Ex. fängelse i högst två år.*

Osjälvständiga brott & Ansvarsfrihetsgrunder

- 23 kap.
 - försök till brott
 - förberedelse till brott
 - medverkan till brott
- m.m.
- 24 kap.
 - nödvärn
 - nöd
 - laga befogenhet
 - samtycke
 - m.m.

Påföljdssystemet

Kap 25-38

Straff- Böter och Fängelse

Andra brottspåföljder- Villkorlig dom, Skyddstillsyn m.fl.

Särskild rättsverkan av brott- Förverkande m.m.

Specialstraffrätten

Exempel lagen om straff för smuggling, narkotikastrafflagen, Trafiklagstiftningen, Skattelagstiftningen, Penningtvättslagen , Brott mot knivlagen, Alkoholagen etc

Brottmålsprocessen

Rättskedjan:

- Anmälan (polis/åklagare) (Behandlas i utredn.kursen)
- Förundersökning (polis), leds av polis eller åklagare (Behandlas i utredningskursen)
- Åtal (åklagare) (Återkommer i utredningskursen)
- Huvudförhandling (domstol)
- Dom (domstol)
- Eventuell prövning i högre instans efter överklagande (domstol)
- Påföljd i form av exempelvis böter eller fängelse (kriminalvården)